

Písň: 42 (1-2, 6), 677, 487.

1. čtení: Ž 42, 1-12

3. čtení (poslání): Ř 13, 8-10

2. čtení (základ kázání): Mt 5, 4

Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni.

Blaze těm, kterým je hořko a smutno, blaze zoufalým – to zní nesmyslně. Těm, kterým je zle Ježíš blahopřeje a gratuluje. Ale ono tu nejde o lidské pocity. Být blahoslavený, blahoslavená, to nezávisí na tom, jak se v tu kterou chvíli právě cítíme. Současný prožitek může být úplně jiný. Blahoslavenství platí i v pláči a smutku.

Pláč může mít různé příčiny. Plakat je možné bolestí – zraněný člověk prostě nemůže jinak, pláče bolestí. Nebo pláčeme smutkem nad ztrátou našich milých. Ale jindy třeba naopak – nad zradou někoho, komu jsme důvěřovali. Bezmocným vztekem, když nám někdo křivdí a my se nemůžeme bránit...

Také je ale možné plakat zlostí nad zmařenou pomstou a zlomyslností. Ale to je zlý pláč a sotva může být účastí na blaženosti v království Božím. Stejně tak i falešný pláč, který slouží k vydírání a vyvolání pocitu viny u druhého. Takový pláč Pán Ježíš určitě na mysli neměl, když zvěstoval blahoslavenství svým učedníkům na hoře.

Plakat můžeme nad vlastními hříchy. To když si uvědomíme, že nás zase přemohla ta zákeřná síla, kterou chceme přemáhat, ale jsme příliš slabí. Vzpomeňme na apoštola Petra, ten Ježíše třikrát zapřel, ale pak hořce plakal. A Pán mu odpustil a přijal ho. Pláč lítosti nad vlastní vinou je klíčem ke smíření s Bohem.

Plakat lze nad druhými, nad jejich trápením. Ale plakat můžeme i s druhými, v jejich bolesti a soužení. V epištole Římanům nás apoštol Pavel vyzývá, abychom se s radujícími radovali a s plačícími plakali. Takový pláč je svědectvím o tom, že nám druzí nejsou lhostejní.

Plakat je možno z různých důvodů a nemusí to být vždy totéž. Koneckonců známe i slzy radosti a štěstí. Takové obvykle nikdo příliš neskrývá. Ale jinak je v naší kultuře zvykem pláč a vůbec smutek a žal potlačovat nebo alespoň skrývat jako něco nepatřičného za co se máme, zejména muži, stydět. Vždyť „chlapi nepláčou“ se říká. Ono je to projev slabosti a doba vyžaduje sílu. Kdo takový není, chce si tak připadat, nebo aspoň vypadat.

Ježíš blahoslaví plačící, neboť oni budou potěšeni. Není se proč stydět za slzy. A přitom o ně vlastně ani nejde. Tedy ne v první řadě. To slovo v původním textu, přeložené jako pláč, znamená také nárek nebo smutek. Je to hlavně stav mysli, o projev tolik nejde. Není tak důležité, jak projevím lítost nad svým selháním, důležité je, že ji mám. A projeviti soucítění trpícímu je možné i střídme a neokázale, jde o to, aby druhý rozuměl a mohl přijmout.

Pláč není hlavně vnější projev, a už vůbec ne nějaká okázalost. Tady, v evangeliu, je to stav srdce, jeho otevřenost zármutku vlastnímu i druhých. Citlivost ke skutečnosti života většinou zastírané, té odvrácené a nechtěné. Poznání, že se na té rovině, ve smutku a nouzi, v zoufalství a bolesti, všude tam, kde je možné a nutné plakat setkáváme s někým blízkým.

Blaze těm, kdo přijali skutečnost, že k životu patří i slabost, bolest a žal. Blaze zranitelným, kteří nemají hroší kůži. Blaze těm, kdo se nestydí za vlastní smutek a dovedou pochopit druhé v jejich trápení. Blaze těm, kdo jsou ochotni nechat se nakazit pláčem bližního.

Pláč tu je, neštěstí a smutek také a Ježíš to nezastírá, nechce to ani po nás. Místo toho dává zaslíbení. Plačící budou potěšeni. Žádné laciné – to se spraví, to přejde... Nerozplyne se to do zapomenutí a otupělosti. Ani není na nás, abychom se potěšili, potěšení si vyrobili nebo někde našli. Pokud pláčeme, potěšení budeme. Někdo nás potěší.

Žalmista vyzpíval svou úzkost, že se slzami opouští tělo i životní síla: „Vyčerpán jsem nářkem, každé noci smáčím svou podušku pláčem, skrápím slzami své lože (Ž 6,7). Lidé se trápí z mnoha důvodů, ale málokdo pláče pro Boha, z touhy po Bohu.

S takovým pláčem se setkáváme právě a nejčastěji v žalmech. Žalmy nám také ukazují odpověď, učí naslouchat a rozumět jazyku duše, duše ztrápené.

„Proč se tak trpce rmoutíš, má duše, proč ve mně úzkostně sténáš?“ Tak jsme slyšeli v prvním čtení z Ž 42. Následuje odpověď: „Na Boha čekej, má duše. On je můj Bůh.“

Pláč nezůstává. S žalmistou i mnoha dalšími svědky víry můžeme doufat a vyhlížet potěšení, které jistě bude dáno. Do té doby se nemusíme pláči a žalu, lítosti nad sebou i jinými, ani bolesti obávat ani se za ně stydět. Nejsou ničím zlým a nemohou nám ani vládnout. S Pánem přijde potěšení.

Pane, děkujeme za naději, že smutek a bolest v našem životě nakonec nezvítězí. Prosíme, dávej nám pevnou víru i naději spolehnout na tvé slovo a nebát se pláče, uč nás soucítit s druhými. Amen